

G
A
L
L
E
E
B

1
1978-79

Trst SKL

12660/1978/79

COBISS

**LETNIK XXV.
OKTOBER 1978
ŠTEVILKA 1**

Mesečnik (8 številok)

Izdaja:

Založništvo
tržaškega
tiska, Trst

Glavni in odgovorni urednik:
Lojze Abram

Uredništvo in uprava:
Ul. G. Amendola 12
34134 Trst - Tel. 415534

Tiska:
Graphart, Trst - Tel. 772151

Naslovna stran:
Katja Volpi, 3. r. OŠ »K. Širok«
Ul. DONADONI

Posamezna številka:
700 lir

Letna naročnina:
4.000 lir

Galeb je registriran na sodišču v
Trstu pod številko 158 od 3.5.1954

Galeb je včlanjen v
zvezo periodičnega ti-
ska USPI (Un. Stampa
Periodica Italiana)

VSEBINA

Marko Kravos: 25 let	1
Kajetan Kovič: Šolski zvonec	2
Ludovika Kalan: Trgatev	3
Franci Lakovič: Jesen	3
Angelo Cerkvenc: Zgode in nezgode šarplaninskega ovčarja Sara	4
Danilo Gorinšek: Rdeči nagelj	7
Nada Kraigher: Iz moje tržaške mape	8
Črtomir Šinkovec: Tonka	11
L. A.: Albin Bubnič	12
Berta Golob: Slavčevi bonboni	12
Stana Vinšek: Večer	13
Vlado Firm: Osel Riko	14
Zanimivosti	16
Meta Rainer: Lisica in volk	17
Danilo Gorinšek: Štiri miške	17
Kotiček za najmlajše: Vera Poljšak: Tomaž	18
Na trgatvi, Rebus	19
Ludovika Kalan: Mladi vrtnar	20
Meta Rainer: Veverica	21
Iz naših šol: Dušan Kalc: Slovesnost v Trebčah	22
Lojze Abram: Razstava »Ex librisov« v Ljubljani	22
Franci Lakovič: Papiga	23
Veselo v planine: Lojze Abram: Iz Trsta do Bohinja	24
Novosti na knjižni polici: Lojze Abram: Knjigi primerni za zvedave glave	25
Zapojmo veselo: Pesem o Upeldepupu Neža Maurer: Naš sosed	26
Vojan Tihomir Arhar: Če	27
Šolarji pišejo	28
Urednikova beležnica	30
Za bistre glave	31
Za spretne roke: Vera Poljšak: Alenka 3. stran platnic	

Ilustracije za 1. številko Galeb so naredili:
Marjanca Jemec-Božič (str. 3, 5, 21, 28);
Marjeta Cvetko (str. 17, 20); Leon Koporc
(str. 13); Božo Kos (str. 2, 14, 15, 17, 23);
Jelka Reichman (str. 3, 7, 8, 9, 10, 13); Bine
Rogelj (str. 11); Magda Tavčar (str. 18, 19,
27, 3. plat.).

Priloga I.: Miroslav Košuta: Abecerime, ilu-
stracije: Klavdij Palčič (A, B, C, Č). Alojz
Gradnik: September; Vremenska pregovora;
Alojz Gradnik: Oktober; Slovenska narodna.

Priloga II.: Spomeniki padlim, Tržaški vele-
sejem — besedilo: Evgen Dobrača, slike:
Lojze Abram.

25 LET

**JE PTICA, KI ŽE PETINDVAJSETO LETO GNEZDI V NAŠIH
KRAJIH. IZ VSAKEGA GNEZDA JE V TEH LETIH POLETELO PO
OSEM PTIČKOV — MLADIČKOV NA VSE ŠTIRI STRANI: NA
TRŽAŠKO, NA GORIŠKO, V BENEČIJO IN V OSREDNJO SLOVE-
NIJO. 25 GNEZD X 8 PTIČIC = 200 PTIC. CELA JATA. IN KATERA
JE TA ZVESTA PTICA?**

**SEVEDA, KDO NE BI VEDEL: GNEZDA SO LETNIKI, MLADIČI
PA POSAMEZNE ŠTEVILKE REVIJE GALEB. PRAV NAŠA REVIJA
PRAZNUJE V TEM ŠOLSLEM LETU PETINDVAJSETLETNICO.**

**SREČEN ROJSTNI DAN JI ZATO ŽELIMO, ČESTITAMO JI,
KOT SE SPODOBI OB TAKI OBLETNICI, ZA VZTRAJNO IZHAJA-
NJE, ZA PESTRO IN BOGATO VSEBINO, ZA LEP IZGLLED. VESELI
NAS, DA IMA TOLIKO MLADIH PRIJATELJEV — BRALCEV IN TO-
LIKO SODELAVCEV, KI VANJO PIŠEJO IN RIŠEJO. Z DOPISI IN
LIKOVNIMI PRISPEVKI PA VSE VEČ SODELUJEJO TUDI ŠOLARJI
SAMI, SAJ JE ŠE PLATNICA REVIJE ŽE VRSTO LET NJIHOVO
DELO. GALEB POSTAJA TAKO NJIHOVO GLASILO, NE PA SAMO
ŠOLSKI PRIJATELJ.**

**VELIKO USPEHOV, DRAGI GALEB, NAJ BODO TVOJA GNEZ-
DA ŠE NAPREJ TAKO TOPLA IN V NJIH MLADIČI PISANI IN
NEUGNANI, RADOVEDNI IN S ŠIROKIMI KLJUNI! TAKI NAJ VE-
SELO ZLETAJO V NAŠE DOMOVE IN V TORBICE NAŠIH OTROK
ŠE — STO LET!**

MARKO KRAVOS

Kajetan Kovič
Ilustr.: Božo Kos

Šolski zvonec

Šolski zvonec glasno kliče:
»Cicibani, kje pa ste?
Čez zelene vinske griče
že jesen v deželo gre!«

Strašno dolgčas je v razredu
šolski tabli in klopem,
strašno dolgčas zemljevidu,
dolgčas knjigam in rečem.

Na pero že zvezek čaka,
tabla krede si želi,
v razred škili zvita sraka,
da se česa nauči.

V prvi razred že hitijo
urne črke a be ce
in številke se lovijo
slepe miši ena dve.

Zvonec kliče, zvonec kliče!
Čas poletni je minil.
Nosi že jesen čez griče
polne torbe hrušk in sliv.

Bomo se sladkali z njimi
in veseli v šolo šli.
Zagotovo že pozimi
bomo učenjaki vsi.

Ludovika Kalan
Ilustr.: Marjanca Jemec-Božič

TRGATEV

Vse brajde šumijo,
molčijo
osupli škržati.
Na pridne roke
že čakajo grozdi bogati:
kot solze blesté
se jagode sočne
med listjem utrujenih trt.
Se polnijo koši in brente
in mošt se po hramih pretaka:
ta žlahtna, rubinasta kri
naših brd
prežeta s sinjino neba,
nasičena z julijskim soncem,
ožgana z odsevi morjá.
prežeta s sinjino nebá,

Franci Lakovič

Ilustr.: Jelka Reichman

JESEN

Lastovk drobnih se ščebet
ves preleva v melodijo,
dni poletnih je trepet,
ki še vedno v njej živijo.

A omamni juga klic
bo prekinil ščebetanje,
dolge jate lastovic
zvabil spet na potovanje.

Z juga vrne jih pomlad,
z juga marec jih prikliče,
kadar pride vasovat
k nam na polja in na griče.

ZGODE in NEZGODE

šarplaninskega ovčarja ŠARA

Pes je največja človekova osvojitvev.
Schopenhauer

Šarplaninska ovčarja se udomačita pod Učko

V severovzhodni Istri je pod strmim pobočjem Cerkvencnega vrha severno od ceste, ki pelje z Reke mimo Učke v notranjost Istre, in vzhodno od stare, opuščene trdnjave, ob gozdni vzpetini, v samoti, daleč od ljudskih bivališč, stalo veliko enonadstropno poslopje, ki so mu prebivalci najbližje, kakšne tri kilometre oddaljene vasi — Vele Gorice — pravili: graščina. Odtod je bil prelep razgled na morskobalo skoraj od Reke pa tja daleč na jug, na kvarnerske otoke Krk, Cres in, kadar je bilo ustrezno vreme, na Lošinj ter tja daleč daleč čez otoke na divje, ostre skalnate vrhove veličastnega Velebita. Poslopje je stalo sredi obsežnega posestva, ograjenega proti cestni strani s srednjevisokim kamnitnim zidom. Za hišo se je razprostirala velika travnata jasa vse do gozdnatega pobočja.

Poslopje in posestvo je kupil v prvih letih tega stoletja upokojeni kapitan čezoceanske plovbe Matija Golobič, ki je bil prodal podedovano posestvo v tržaški okolici blizu Škednja. Z izkupičkom za prodano posestvo in s prihranki po dolgoletni plovbi je nekako ravno lahko pla-

čal kupnino za lepo stavbo in še lepše posestvo. Po nasvetu zdravnikov se je umaknil v samoto na precejšnjo nadmorsko višino, vendar pa v območje prijetnega obmorskega ozračja. Sicer pa je vedno sanjal o samoti, da bi bil, kakor je dejal že rimski pesnik Horac, srečen, daleč od posvetnega vrvenja. Matijo je mučila lažja naduha, ki je v gozdnati pokrajini na več ko 800-metrski nadmorski višini sploh ni več čutil. Tudi njegovi petinpetdesetletni ženi Jasminki je nova okolica — prej je prebivala v Trstu pri Sv. Jakobu — na vso moč dobro dela. Njuna otroka: dvaindvajsetletna Tatjana in petindvajsetletni Dušan sta bila preskrbljena. Tatjana je bila poročena z odvetnikom Emilom Sosičem, imela je že enoletno hčerko Jasminko, živela je v Trstu.

Dušan je hodil po očetovih stopinjah, plul je na veliki Lloydovi trgovski ladji na progi Trst — Južna Amerika kot pomorski častnik.

Dušan, Tatjana, mala Jasminka in zet so pogostoma obiskovali starega Matijo, ki je bil še sorazmerno »mlad«, saj ni še prekoračil 65. leta.

Otroka, vnučinja in zet so se ponavadi pripeljali z vlakom do Reke, z Reke pa jih je Matija pripeljal na svoje posestvo z veliko, gosposko kočijo, v katero sta bile vprežena dva prelepa lipicanca.

Matija, kajpada, ni lenaril, ni ležal, pa čeprav je imel kar lepo pokojnino, marveč se je pridno ukvarjal

s konjerejo in z rejo psov. Gojil je lipicance, kar mu je neslo čedne denarce. Tudi reja psov mu je vrgla lepe denarje. Gojil je v tistih časih pri nas skoraj popolnoma neznan pasmo — šarplaninske ovčarje, katerih bližnji sorodniki so naši kraški/istrski/ovčarji. Za rejo te pasme se je ogrel po golem naključju. Na eni svojih zadnjih voženj iz New Yorka v Trst se je na njegovi ladji v New Yorku zglasil postaven in krepak možakar, makedonski izseljenec, ki je že več let delal v Združenih državah Amerike.

Ta izseljenec, makedonski Srb, Živojin Purić po imenu, mu je povedal, da se vrača v domovino, da je več let delal v ZDA kot rudar, težak in tudi kot kurjač na železnici, da si je prihranil precéjšnjo vsoto dolarjev, da pa ne bi rad niti dolarja »zapravil« za potovanje in da bi zagadelj rad potoval vsaj do Trsta kot kurjač ali težak na kakšni ladji, ki vozi na progi New York - Trst.

»Vi bi, zdi se mi, želeli potovati na tej ladji kot pomožni kurjač v Trst in bi radi še kaj prislužili ter bi s prislužkom plačali še vožnjo od Trsta do Skopja, ali ne?« se je pošalil Matija, ki mu je bil Živojin že na prvi pogled simpatičen.

»Tako nekako!« mu je pritrdil Purić.

»Pogledal bom, ali bi se dalo kaj napraviti. Zglasite se jutri spet pri meni! Videl bom, ali se bo dalo kako iztisniti kakšno razpoložljivo mesto. Upam, da se mi bo posrečilo.«

Ko se je Purić naslednji dan zglasil, ga je Golobič sprejel kot pomožnega kurjača. Med vožnjo sta se kapitan in Živojin pobliže spoznala. Purić mu je povedal, da je doma iz Tetova pod Šar-planino, da ima veliko kmetijo, ki pa je bila močno zadolžena. Prav zaradi tega je šel v

Ameriko, da bi s prihranjenim prislužkom posestvo razdolžil. Res je, da se je dalo z ovčerejo lepo zaslužiti, a breme dolga, ki so mu ga zapustili starši, je bilo le pretežko.

»Pravite, da gojite ovce. Gotovo imate tudi ovčarske pse?« se je pozanimal kapitan.

»Pa še kakšne, gospod kapitan! Imam pse, kakršnih nisem videl še nikjer. Veliki so kakor mladi telički, pa če verjamete ali ne! Vsak moj ovčarski pes je visok najmanj 80 cm, prej še več. «se je pohvalil Živojin.

»Tega ne morem prav verjeti,« je podvomil kapitan. »Še nikdar nisem videl psa, ki bi presegel 75-centimetrsko višino, čeprav sem spoznal po svetu, ki sem ga prepotoval po dolgem in počez, pse najrazličnejših pasem.«

Golobič je bil velik ljubitelj psov. Na svojem posestvu v Trstu je vedno gojil po tri ali štiri pse. Najrajši je gojil ovčarje in bernardince.

»Pridite k meni v Tetovo, pa boste na Šar-planini videli moje ovčarje!« ga je povabil Živojin.

Zmenila sta se, da ga bo kapitan ob primerni priložnosti obiskal in da bo — je menil kapitan — kupil dva psa, samca in samico, če mu bo pasma ugajala.

»Po navadi psov ne prodajam. Menim namreč, da morajo biti domovanje šarplaninskih ovčarjev le planine. Vam pa bom izjemoma daroval, ne prodal, samca in samico, če se boste za mojo pasmo ogreli in če bosta psa lahko živela na planinskem ali planinam podobnem področju,« mu je obljubil.

Tako se je zgodilo, da je Golobič koj, ko se je preselil v svoj novi dom pod Učko, oziroma pod Cerkvni vrh, odpotoval k Živojinu v Tetovo. Poto-

vanje je bilo vse prej kot prijetno. Sitnosti s turškimi oblastniki, ki so tedaj vladali v Makedoniji, oziroma z njihovimi pikolovskimi in podkupljivimi uradniki, slabe poti, neustrezna prenočišča, vse to bi marsikomu vzelo sleherno voljo do potovanja. Golobiča pa je gnala tja neudržna želja, da bi spoznal Živojinove šarplaninske ovčarske pse. Ko je zagledal prvega Živojinovega ovčarja, je ostrmel. Psi, ki jih je spoznal, so bili lepši, večji, veličastnejši, kot je pričakoval.

Živojin mu je podaril dva izredno lepa psa, samca in samico; samcu je bilo ime Vuk, samici Šara (po Šarplanini). Golobič je brez godrnjanja — prav posebno na povratnem potovanju — premagoval vse ovire, ki so bile vražje težke, da je le pripeljal svoja kosmata krasotca pod Učko. Skrbi in napore, ki jih je moral nenehoma premagovati, mu je bogato poplačalo občudovanje ljubiteljev psov, ki ju je spremljalo na dolgem potovanju.

(Dalje)

Danilo Gorinšek

Ilustr.: Jelka Reichman

Rdeči nagelj

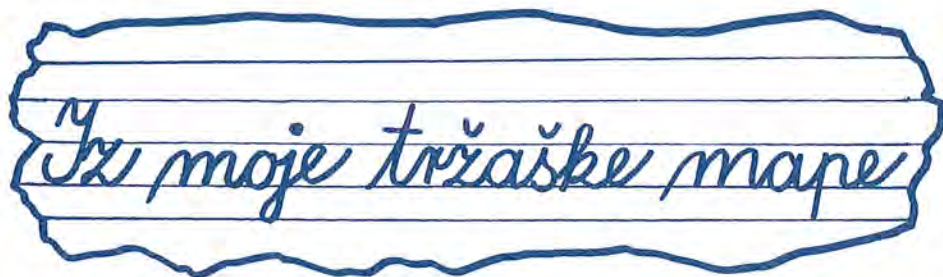

Za daljnim hribom tožen log,
tam lipa zeleni,
pod lipo to, to zeleno,
samoten grob leži.

Sred groba tam samotnega
trohni neznan junak,
svobodo našo branil je,
ubil ga je sovrag.

Na grobu, na samotnem tem,
zdaj nagelj rdeč cvetè,
ta nagelj znani, da spomin
junakom ne zamre.

Pa to ni nagelj, to ni cvet,
kar iznad groba rdi,
neznane junaka to
je — darovana kri...

Naša mama

O mami bo pravzaprav samo naslov. Kaj bi pisala o mami, ko pa vsak otrok ve, da je mama v vsem najboljša, enkratna in glavna, ali ni tako? Pisala bom raje o očetu, ki smo mu v Trstu, kjer sem se rodila — ne veste, kje je Trst? Kako da ne, seveda veste! Kdo bi ne vedel? Saj ga uzrete že z Opčin, pa tudi s klanca na poti v Koper... Tamle je! pravite in si z roko zaslanjate oči, ker vam morská gladina, ki se koplje v poletnem soncu, jemlje vid. To blešči!

No, pa ne bom pisala o Trstu. O očetu, smo rekli. Ki pa mu nismo v Trstu rekli ne oče, ne ata in ne oči — ampak papá.

In naš papa je bil najbolj... NAJ-NAJ prav v vsem. Karkoli bi me vprašali — vse samo NAJ. Najbolj velik, močan, vesel, zabaven — vse samo NAJ. Zaradi tega smo mu pravili papači. Edinstven papači vseh papanov v Trstu. Pa tudi v Ljubljani, se razume. Lahko vprašate vse moje bratrance, kakšen je bil njihov stric Zane — naš papači! Zakaj?

Kako, zakaj? Mislite, da so taki papačiji vsakdanjost? To pa ne, ljubčki moji, taki papačiji so prava

redkost na svetu! In čista sreča za otroke.

Mi trije, moja dva brata in jaz, smo bili prav taki trije srečni otroci. Imeli smo prijetnega papačija, ki je bil hudo redkokdaj doma. Ni se vračal dvakrat dnevno, kakor se vračajo vsakdanji očetje...

Kosilo pripravljeno, miza pogrnjena, družina pa čaka... Spet bo pozen in znova bo stresal slabo voljo. Človek-otrok pa v šolski torbi nezadostno ali opomin, nekaj takega pač, nad čimer oče ne bi bil ravno navdušen, četudi bi se vrnil domov židane volje!

In zvečer znova ista pesem. Zakaj sedijo otroci pred televizijo Zakaj še niso v postelji? Zakaj so še na dvorišču? In tako naprej.

Da tiste čase še ni bilo televizije? Točno, ni je bilo. Je bilo pa kaj drugega. Če so očetje slabe volje, najdejo vse polno razlogov, da godrnjajo. No, naj bo. Saj vemo, da so očetje, ki se prepogosto srečavajo z otroki, živčni. Pogosta srečanja so samo za mame. O mamah pa smo že rekli, da so GLAVNE.

Naš papači pa je bil tudi po modrosti NAJ. Prihajal je domov na vsake kvarte...

Kdaj pride papači?

Bo že prišel...

Kdaj — bo že?

Mama vzdihne in po vzdihu sodimo, da to ne bo tako kmalu. Za vsak primer pa le rinemo vanjo. Bo kmalu?

Mogoče.

Tisti mamin »mogoče« pa se vleče tako dolgo, da spet pozabimo nanj in se na očeta spomnimo le takrat, kadar nam pogled mimogrede zdrkne na njegovo sliko.

Ah, papači, saj res! NAJ-papači. V paradni uniformi, mornariški s trikotnim klobukom na glavi, s sabljo ob boku — skratka NAJ. A ni tisti, ki ga imamo radi, ker ni živ. Srepa gleda. Saj vemo, da paradne uniforme sovraži. Raje se meče z nami po tleh v samih kopalkah. Zakaj naše

igre so domiselne in težavne za odrasle. Mi že zlezemo pod stole in postelje, papačiju pa so dolgi udje v napotje. Če se skrrije, ga že s praga zagledamo. Pa se delamo, da ga ne vidimo. Naj ima veselje, si mislimo. Ali pa si tega niti ne mislimo, kar tako se igramo, da bi bili vsi srečni. Papači se neskončno rad krohota z nami.

Zaradi tega se mu tudi — kljub srepemu pogledu na sliko — brki narahlo tresejo.

Ne vidite, da se mu brki tresejo od smeha? Rečem, ker se mi prav zdi, da se mu res.

Trapa! Zamahne Nino z roko, saj slika ni živa, saj papači na sliko ni živ, tebi se sanja!

Naj se mi. Meni je tako bolj všeč. Vem, da se v sebi hihita, prav čutim, kako se mu brki...

Daj no, daj!

Pa ga vprašajmo, ko pride! Mama, kdaj pride papači?

Bo že prišel.

Kdaj — bo že?

Kmalu.

In če mama pravi kmalu, se že splašča zares čakati in se ga veseliti. Čeprav le mine še nekaj časa. In v tem dolgem času človek pozabi na vsakogar, tudi na NAJ-NAJ-NAJ-papačija. In ko gremo na kolodvor...

Zakaj na kolodvor, če je mornar? Zakaj ne v pristanišče? Kaj Trst nima pristanišča?

Seveda ga ima. A naš papači je bil mornar dolge plovbe. Njegova ladja v taka pristanišča kot je Trst sploh ne prihaja. Pristaja tam nekje na severu Evrope ali v Angliji... Zatem papači sede na vlak in se pripele k nam v Trst.

Čakamo ga torej na kolodvoru in nam je malce neprijetno, ker se ne spominjamo več, kakšen je živ. Ve-

mo, da ne bo v paradni uniformi in se bojimo, da bi ga zgrešili.

Bojim se, da ga bom zgrešila, pravam in se zazrem v starejšega brata, pa ti?

Mamo glej, koga bo poljubila, kaj se bojiš!

Že dvakrat mi je bilo žal, da ni mama nekoga poljubila, ki je šel mimo. Na zunaj je bil videti kakor pravi NAJ-papači. A bila je pomota.

Zdaj... Se že poljubljata z mamo. Mu že visimo na vratu in se poljubljam. Glasno vreščimo in se smejemo...

Dovolj, dovolj!

Papači nam še gredé po cesti kuštra lase. Mala dva, to je mojega mlajšega bratca Ila in mene, drži za roke, Nino pa se vrti zdaj na tej zdaj na oni strani; zdaj skaklja pred nami, zdaj za nami, da se nehote spodtikamo obenj. Oh, ti neroda!

Stiskam papačijevo roko in si ga skrivoma ogledujem. Vedno me preseneti. Tudi za presenečenja je NAJ. Zadnjič je še imel brke, zdaj je brez njih. Včasih pride in je po glavi do golega obrit kakor klovn v cirkusu, danes pa mu gosti kuštri silijo prav v oči.

Zakaj si spet drugačen? se smejem.

Da bi vam bil vedno nov in zanimiv. Sicer bi se me naveličali, piščančki, kajne? Da ne? No, kam pa me vlečete? Tja k Trevisu...?

Trevis je bila v Trstu velika trgovina z igračkami. Vedno smo zavili tja, preden smo šli domov. Papači se samo spreneveda.

No... kaj bomo danes izbrali?

Meni in Ninu tenis, izjavim odločno. Na dvorišču bova igrala, pojasnjuje Nino, saj veva, da mama ne dovoljuje, da bi igrala na cesti. Samo na dvorišču, prav?

Ilo pa je že zajahal tricikel in se spustil v dir po trgovini — driiin, driiin, driiin...

Vi hipu vse želje izpolnjene. To je papači, mar ne? NAJ?

Sicer pa nam samo papači kupuje igrače, mama nikoli. Kam bi prišli, če bi zapravljali za igrače, kajne?

Pa dedek Mraz?

Nu, da, dedek Mraz. Takrat je bil sicer malce drugačen, a prinašal je iste stvari, kot jih nosi danes. Vse mogoče, le pravih igrač ne. Prave igrače nam je kupoval le papači, in to enkrat na leto, ko se je vračal s potovanja.

Sicer pa, dokler je bil papači doma, se nismo igrali z novimi igračkami. Nihče ni bil tako nespameten, da bi zgubljal čas z igračkami, če je bil papači doma. Igrače so bile za takrat, ko ga ni bilo. Ko je bil papači doma, smo imeli z njim dovolj zabave...

Najprej, ko je odpiral velik mornariški kovček...

Ooooh, kaj pa je to?

To je japonska pahljača. K tej pahljači sodijo še kimono, sončnik in drobne, lesene cokle.

Morali smo se obrniti k steni in mižati. Medtem je papači oblačil

mami kimono, ji spenjal lase na prečuden način in ji povedal, kako naj stopa, da bo videti kakor prava Japonka.

Žeeee!

Hkrati smo se ozrli in strmeli v mamo-Jponko. Papači pa je razlagal, kako Japonci neslišno odmikajo bambusove stene, kako urejajo cvetlice na poseben način in kako podajajo čaj.

Čaj podajajo klečé, se je ljubeznivo odzvala mama. Klečé in s sklenjenimi rokami se priklanjajo globoko do tal. Kakor ponižne sužnje pred svojimi gospodarji, se motim?

Nakar se je naglo vzravnala in si začela slačiti kimono. Po bliskajočih očeh bi sodili, da ji igra ni bila posebno všeč.

A papači je ni več gledal. Spet je brskal po kovčku in vlekel na dan prečudne stvari.

Oh, kakšne lepe sablje!

To niso sablje, to so krisi.

Pokaži!

Malajski meči z vijugastim rezilom, le pogledjte! A to ni igrača za otroke. Malajski krisi bodo za okras.

Malajski iz Malaje? Hočem vedeti. Si bil tam? Si morda tudi videl živega Malajca?

Ne veš, da ima papači na ladji živega Malajca, si pozabila? me spomni Nino. Druan mu je ime.

Tako je, pritegne papači. Druan. In je vitek, raven kot sveča, svetlo čokoladne barve in črnih oči.

In ti pravi »papači« kakor mi trije? Pravi mi tuan.

Odkod pa je doma? Pokaži, kje je to!

In kakor hitro postavi papači globus sredi mize in razproste svojo veliko zemljepisno karto, se vsi udobno posedemo, ker nam je jasno, da se že začenja čudovito zanimivo potovanje, prepolno dogodivščin...

(DALJE)

Črtomir Šinkovec

Ilustr.: Bine Rogelj

TONKA

To je Tonka iz Podlonka: lička — jabolka rdeča, svetle očke — sama sreča in dva zlomka.

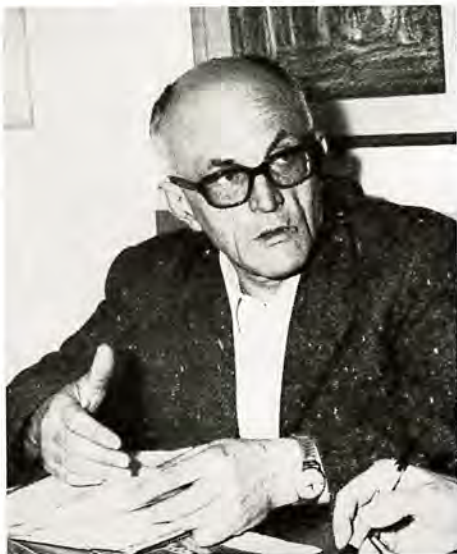
To je Tonka iz Podlonka.

To je Tonka iz Podlonka: rada bere knjige, a še raje sladke fige, pa še raje pomaranče iz dežele Sanče Panče.

To je Tonka iz Podlonka!

ALBIN BUBNIČ

Bilo je oktobra 1968, ko se je njegovo ime prvič pojavilo na ovitku Galeba. Tedaj je prevzel odgovorno uredništvo revije in se v vseh teh desetih letih ni nehal zanimati za njeno rast in razvoj. V svoji skromnosti ni nikoli stopal v ospredje, kajti v njem so živele podobe strašne preteklosti.

Kot učitelj, in po poklicu časnika, se je ukvarjal predvsem s šolskimi vprašanji. A njegov življenjski cilj je bil, s požrtvovalnim in pronicljivim delom odkrivati resnico in priti na sled tistim brezvestnim nasilnežem, ki so v zadnji vojni prizadejali toliko gorja, ne samo nam Slovincem, ampak vsem demokratom in antifašistom.

Če danes obiskujete nacionalni spomenik Rižarno, kraj strahotnih nacifašističnih zločinov, vedite, da je bil prav on tisti, ki si je vsa leta po vojni prizadeval, da bi končno prišla resnica na dan. Hotel je, da jo spoznavajo mladi rodovi, se ob teh srhljivih dogodkih učijo in z vsemi močmi zavračajo nasilje in teror, ki sta med našimi ljudmi sejala trpljenje in smrt.

Kot je bil skromen in tih v svojem življenju in delu, tako se je tudi tiho poslovil od nas. Sredi letošnjega poletja mu je na rodni Pregarjah v Brkinih nehala biti plemenito srce, ki ni nikoli poznalo sovraštva, a je moralo pretrpeti preganjanje, mučenje, nasilje in koncentracijsko taborišče, samo zato, ker je utripalo slovensko in izpričevalo neomajno vero v človeka, v pravico in svobodo.

L. A.

Berta Golob

Ilustr.: Jelka Reichman

Slavčevi bonboni

Slavčeva hiša stoji zraven Save. Joklovi starši so imeli majhno trgovino in gostilno. Kdo je stregel v gostilni, ne vem, ker naš ata nikoli ni prestopil nobene krčme, v trgovini pa je prodajal Ivo. Če bi bila slikarka, bi ga narisala, kako se sklanja

nad predalom z moko in z vevnico usipa beli prah v papirnato vrečko, dokler kazalec na tehtnici ne pokaže zaželeno mere. Ali pa bi ga narisala, kako iz velikega soda toči olje v majhno steklenico. Lahko bi ga narisala, kako sešteva račun, kako hiti

odpirat vrata ali pa v kakšnem drugem položaju, ki je značilen za trgovski poklic.

Takrat sem bila še majhna in menda ni na svetu majhnega otroka, ki ne bi rad šel z mamo v trgovino. To pomeni dobiti kaj sladkega za pod

Stana Vinšek

Ilustr.: Leon Koporc

VEČER

Žito šumi in sanja,
klasje utrujeno sklanja.
Lunica plava zaspano
nad mirujočo poljano.
Zvezde mežikajo zlate,
z méglo odete so trate.
Nič ne plašé netopirje
V nočni tišini ni čuti
sovine mehke peruti.
V gozdu, na trati sred jase,
jelen s košuto se pase.

zob. Kadar sem prišla v Slavčevo trgovino, je vedno stregel tudi Ivo. Bila sem zelo nemirna, kadar je trgovec vprašal:

— No Golobova mama, kaj pa boste danes kupili?

Nestrpno sem čakala, ali se bo spomnil tudi mene in segel z roko v enega od steklenih vrčev, ki so bili polni bonbonov, samih bonbonov. Ko je bil račun plačan, je Ivo vzel iz vrča sladkorček in rekel:

— Na, ta je pa zate.

Mama me je vsakokrat opomnila:

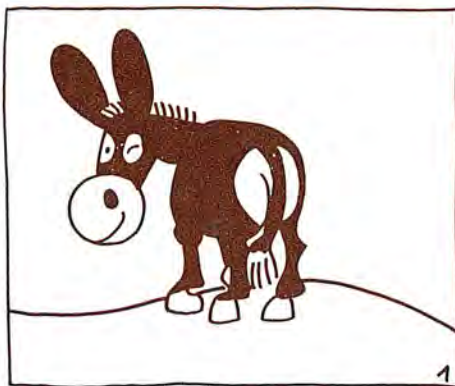
— Kako pa boš rekla?

Jaz sem potem najbrž rekla HVALA, tega se sploh ne spomnjam.

Vem samo to, da je prijaznega trgovca naenkrat zmanjkalo. Otroci smo bili še premajhni, da bi mogli razumeti, kdo so partizani.

Ko smo se po vojni učili o narodnih herojih, sem bila zelo ponosna, da mi je Ivo Slavec-Jokl razdal toliko bonbonov.

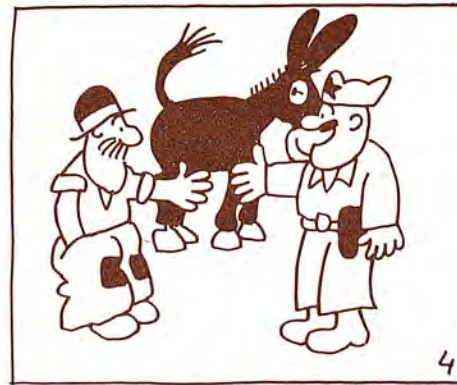
1. Osel je osel, tak ali tak. Včasih je neumen in trmast, a prenekaterikrat so tudi osli pametni in prebrisani. Neumni osli so malce zlobni, brcajo in se z vsemi štirimi krepko upirajo vsakemu zahtevku svojega gospodarja. Pametni osli so mirni, prijazno zro v svet, razmislijo in store tisto, kar sodijo, da je prav. Prav tak pameten in prebrisan osel je bil tudi bataljonski osel Riko s Krasa, ki je po mnogih doživljajih in nezgodah menjal gospodarja, dokler ga niso posvojili partizanski borci 3. bataljona.

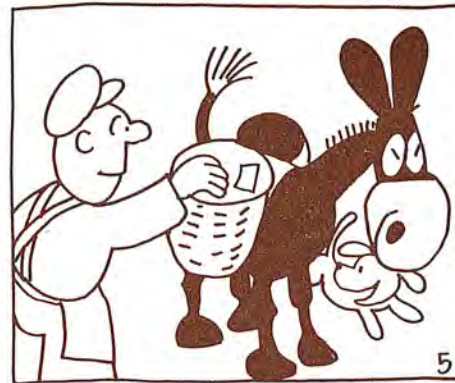
2. Prek kraške planote se je izgubljala vijugasta in kotanjasta cesta, ki si tega imena prav gotovo ni zaslužila. Nekaj časa si je oddihavala med gostimi borovci, nato je ni in ni bilo na spregled, a slednjič se je le privijugala, opletala okoli vrtač in se zaprašila med samotne zaselke, dokler se ni ustavila pri napol podrti gorski cerkvi. Zvonik so bili italijanski vojaki uporabljali za opazovalnico, dokler ga niso vzeli na muho partizanski izstrelki. Po streljaja od zapuščene cerkvice je samevala borna cerkvenikova domačija — Matova domačija.

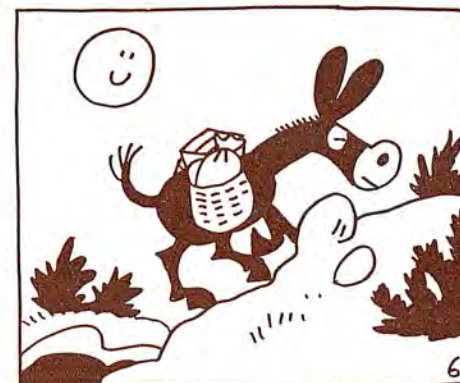
3. K domačiji se je stiskal hlevček, v katerem je gospodaril Riko, imeniten cerkvenikov osel. Bil je skromen in ljubezniv družabnik, nikomur v napoto in vedno tam, kjer je bilo potrebno. Z gospodarjem sta bila nerazdružljiva. Revna kot cerkvene miši sta vendarle vsak po svoje podpirala partizanske borce. Matu so fašisti pobrali vse, kar so mogli odnesti ali uničiti; pustili so mu le belo cerkveno srajco in osla Rika, ker jim je dopovedal, da je osel potreben za ježo »gopodu«. Pa ni bilo tako.

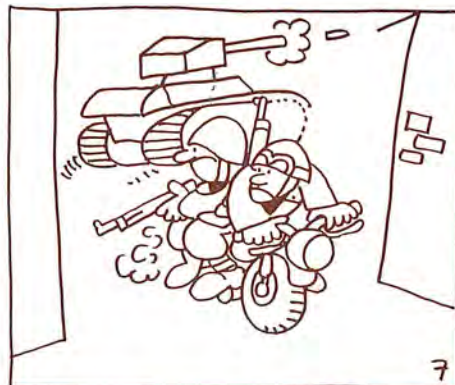
4. Osel Riko je kmalu menjal gospodarja in hlevček. Mate ga je izročil partizanskemu intendantu Kemperlu. Sodil je, da bo partizanom veliko več koristil kot »gopodu«, ki ga je malokdaj jezdil. Nekaj sta imela osel Riko in njegov gopodar Mate skupnega: na moč sta sovražila okupatorje, zato sta tem raje pomagala partizanskim borcem, ki so se pogostno zatekali v osamljeno domačijo. Kdaj pa kdaj sta Italijanom tudi kakšno zagodla, vsaj Riko se ni pustil dvakrat prositi za to.

5. Prej, preden so Lahi stopili na slovensko zemljo, je Riko vsak dan odstopicljaj v dolino s pleteno košaro na hrbtu. V košari je bil listek, kjer je bilo napisano vse, kar je bilo potrebno že osivelemu Matu. V edini trški trgovini so mu naložili v košaro vse, kar je bilo na listu, kdaj pa kdaj pa je Riko odstopicljaj še v gostilno, da so mu zavili nekaj krvavic z rozinami; ne, na pitje ni nikoli pomislil. Kakšnega požirka se sicer ne bi branil, seveda vode. Tržani so ga imeli radi — njega in starega Mata. Še psi so poskakovali okoli njega.

6. Kdo ve, kaj je ali o čem je razmišljal osel Riko, ko se je vračal nazaj na gorsko domačijo? Ker ni bil navaden, marveč šolan osel, ni bil nikoli v zadregi, kaj mu je storiti. I seveda. Za vse to se ima prav gotovo zahvaliti staremu Matu, ki se je zavoljo dolgočasje veliko ukvarjal z njim. Riko je poznal vse globače daleč naokoli, vedel za vse skrivne stezice, ki so se izgublale v gozdovih — in to je bilo kaj prav njegovemu novemu gospodarju intendantu Kemperlu. Borci pa so zatjevali, da je Riko bataljonska last in ne le Kemperlova.

7. Tistega sončnega jutra, ko je soldatska vnovič pridvela v dolino, vdirala v hiše in iskala partizanske borce, se je osel Riko potepal že dokaj daleč proti dolini. Nekaj časa se je mirno pasel, se otepal nadležnih muh in nato vendarle prisluhnil. V dolini in okolici trga je pokalo. Kroglice so kot razkačene ose brenčale mimo zaprtih oken v trgu. Ves trg je bil videti izumrl. Le močne italijanske patrolje so se podile naokoli. Riko je prisluhnil in se vznemiril. Nekaj je bilo v zraku. Brž domov!

8. Zamahnil je z repom, ga visoko dvignil, dvakrat krepko zarigal in že oddirjal, kar so ga le nosile njegove kratke noge. Ker pa je poznal bližnjice, jo je ucvrl kar po prvi. Globače in grape niso bile zanj nobena resna zapreka. Dirjal je, med dirom lomil vejice in smukal listje in kaj kmalu zagledal domačijo. V majhni veži cerkvenikove domačije so prav tedaj posedali partizanski borci in njihov poveljnik. Imeli so pomemben posvet. Pred hišo pa je bil na preži izkušeni borec Štefko. Napeto je zrl v dolino.

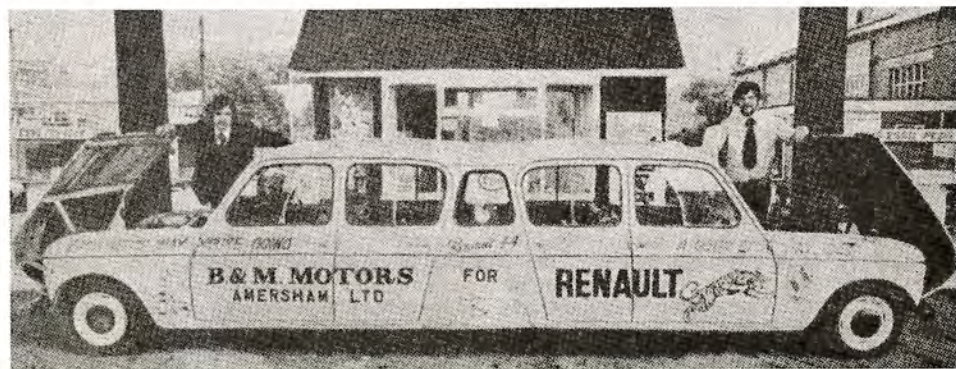
(Dalje)

MALI MOTORIST — Sredi junija se je v Novi Gorici zbralo nad 400 motoristov iz raznih krajev Jugoslavije in Italije na velikem motorističnem shodu. Med vsemi prisotnimi je največjo pozornost zbujal osem-

letni motorist iz Italije, ki je med vožnjo večje izkazoval svoje sposobnosti na majhnem motornem konjičku znamke Yamaha. Motor je namreč miniaturni in narejen posebej za take mlade motoristične nadebudneže, ki že v zelo zelenih letih hočejo poskušati opojnost velikih hitrosti.

ČUDNO VOZILO — Kaj vsega si ne izmislijo ljudje! Ob pogledu na tole čudno vozilo, človek nikoli ne ve, ali vozi naprej ali nazaj. Če pa se za volan spravita oba voznika

PEŠČENI GRADOVI — Na peščenih plažah v Kaliforniji v Združenih državah Amerike prirejajo vsako leto veliko tekmovanje v zidanju, orizoma postavljanju peščenih gradov. Na letošnjem tekmovanju je bil, če ne najlepši, gotovo med največjimi, model samostana na otoku Saint Michel v Franciji. Mladi graditelji tega okrog sedem metrov visokega peščenega gradu seveda niso gradili samo z lopatko in vedrom vode. Na pomoč jim je priskočil buldožer in nakopičil mivko, ki so jo potem zmočili. Zgradili so nato velik, trden in lep grad, na katerega so bili zelo ponosni, dokler se mi mivka posušila, grad pa sesul.

in oba poženeta motorja, je še najbolj verjetno, da ostane ta dvojni avtomobil na mestu. Ostane pa vedno vprašanje čemu lahko koristi tak avto.

je sladki ananas
ali grenki strup arzen,
v karte prileti kot as
kar z avionom iz Aten.

September

Že praprot rumeni in že otava
vsak dan pod koso orošeno čaka.
Na njivi, kjer ni žita več in maka,
z motikami krompir se okopava.

Alojz Gradnik

BOB

je bled in brihten stric,
poln je britvic in bodic:
boba dal je za balon,
zdaj igra na bombardon.

VREMENSKA PREGOVORA

Če se zgodaj selijo ptice,
že v decembru stradajo sinice.

Če se drevje pozno obleti,
huda zima sledi.

2. SPOMENIKI PADLIM - Dol - Poljane (občina Doberdob).

1. SPOMENIKI PADLIM - Prebeneg (občina Dolina).

4. SPOMENIKI PADLIM - Spominska plošča v Medji vasi (občina Devin - Nabrežina).

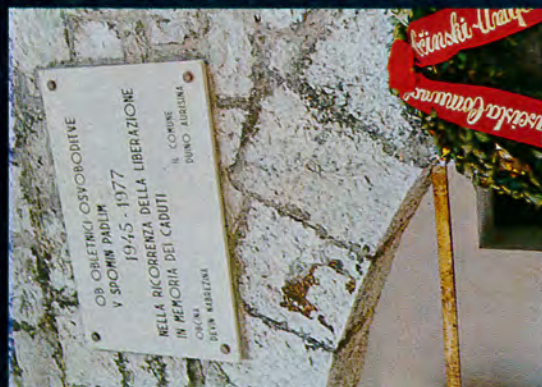
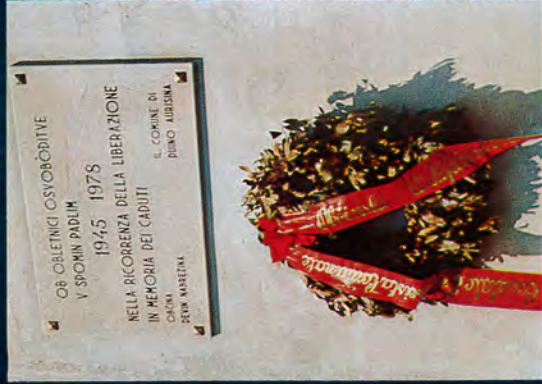
3. SPOMENIKI PADLIM - Lonjer (občina Trst).

6. SPOMENIKI PADLIM - Praprot (občina Devin - Nabrežina).

5. SPOMENIKI PADLIM - Spominska plošča v Prečniku (občina Devin - Nabrežina).

8. SPOMENIKI PADLIM - Začasni spomenik pri Sv. Ani (občina Trst).

7. SPOMENIKI PADLIM - Spominska plošča v Mavhinjah (občina Devin - Nabrežina).

2. TRŽAŠKI VELESEJEM - Tu razstavljajo svoje izdelke predvsem razstavljalci iz Italije, Jugoslavije in Avstrije. Poleg teh sodelujejo tudi razstavljalci drugih evropskih, afriških, azijskih držav. Zato je velesejem mednarodni. Na velesejmu je več paviljonov in večnadstropnih zgradb. Na sliki: Palača narodov.

4. TRŽAŠKI VELESEJEM - Jugoslavija ima svoj paviljon v Palači narodov. Tu razstavljajo jugoslovanska podjetja raznovrstne stroje, motorna kolesa, usnjeno galanterijo, konzervirana živila, razne pijače, pohištvo in drugo. Tržaška knjigarna razstavlja tudi slovenske knjige. Na sliki: del razstavljenih izdelkov v jugoslovanskem paviljonu.

6. TRŽAŠKI VELESEJEM - Obiskovalci si z zanimanjem ogledujejo razne gospodinjske stroje, televizorje, radijske sprejemnike, šivalne in pisalne stroje, računalnike, zbirke knjig, pohištvo. Mladino zlasti zanimajo navadna in motorna kolesa. Na sliki: razstavljena kolesa.

8. TRŽAŠKI VELESEJEM - Velesejem je dokaj obsežen, saj moraš pešačiti nekaj ur, da si vse ogledaš. Zato se obiskovalci radi ustavijo tudi v gastronomskem parku, da se odžejajo in okrepčajo. Na sliki: gastronomski park.

1. TRŽAŠKI VELESEJEM - Trst je važno prometno in gospodarsko središče. V tržaški luki pretovorijo letno milijone ton raznovrstnega blaga, ki ga pripeljejo ladje, vlaki in težki tovornjaki. Obenem ima Trst tudi razvito industrijo in trgovino. Tržaški velesejem je odraz teh dejavnosti. Na sliki: vhod v velesejem.

3. TRŽAŠKI VELESEJEM - Velesejem zaživi enkrat letno v drugi polovici junija. Prvič so ga priredili leta 1948. Prva leta so to mednarodno razstavo prirejali v prostorih pomorske postaje. Potem so zgradili nove paviljone za velesejem na nekdanjem nogometnem igrišču pri Montebelu. Na sliki: pogled na velesejem.

5. TRŽAŠKI VELESEJEM - Obiskovalce velesejma priteguje bogata izbira izdelkov ume tne obrti iz afriških, azijskih in južnoameriških držav. Zanimivi so razni klobuki, vezene, prti, ženska oblačila, kipci, nakit in spominki iz eksotičnega lesa ali slonovine. Na sliki: paviljon afriških držav.

7. TRŽAŠKI VELESEJEM - Na velesejmu so na voljo tudi razni stroji, zlasti traktorji, viličarji, stružnice, stroji za predelavo kovin in lesa in podobno. Na sliki: viličarji in stružnice.

v cilindru in copatah
cesto cenit gre po svetu,
a, capin, gre kar po tratah,
cepne pa ob vsakem cvetu.

Oktober

Zori že grozdje, jabolka rdeča
vise na vejah, ose in sršeni
brenčeč odnašajo jim sok medeni
in dan vse krajši je in noč se veča.

Alojz Gradnik

je čil, ceprav ni zdrav:
 čir mu trdno zdravje maje —
 da čimprej bi čvrst postal,
 često pije čudne čaje.

Slovenska narodna

Po Koroškem, po Kranjskem
 že ajda zori,
 ena dekle jo žanje,
 jo glavca boli.

Meta Rainer

Ilustr. Marjeta Cvetko

LISICA IN VOLK

Lisica volka sreča:
 »Kako pa kaj, gospod?«
 On dé ji: »Oh, nesreča!
 Oplazil me je hlod
 po hrbtu in po glavi
 na včerajšnji zabavi.
 Boli me hrbtenica
 in kuha me vročica —
 saj pravim: lepa hvala
 pa taka veselica!
 Povprašat grem zdravnika,
 če rana je velika,
 če je hudo nevarno;
 potem pa kar v lekarno!«
 Zatárna še lisica:
 »Bolezen je nadloga!
 Pomaga le dieta,
 pa mora biti stroga,
 drugače ne velja:
 le sladke korenine,
 lesnike in maline;

tri cela dolga leta
 ne kure ne teleta —
 nobenega mesa!«
 Volk nekaj zamrmra,
 se hitro poslovi,
 za oglom pa zavije
 do prve domačije —
 a glej, pred kokošnjakom
 lisica že stoji...

Danilo Gorinšek

Ilustr.: Božo Kos

Štiri miške

Štiri miške, miške-sivke,
 gledajo televizijo,
 v njene žive, barvne slike
 miške noč in dan strmijo...

Štiri miške nagajivke,
 neprestano tam sedijo,
 bulijo v čarobno skrinjo,
 kot prilepljene čepijo...

Štiri miške bojazljivke
 zapusté televizijo,
 ko tam mačka se prikaže —
 takrat pa kar brž zbežijo!

IMA MAJHNEGA
NEN IMA ŠE LETI.
IN KAKO JE SMEŠEN, KO
GOVORI!

ČE VIDI , KRIČI: „ŽOŽOHI,
ŽOŽOHI!“ KO SI ŽELI , PROSI:
„JAPJA, JAPJA!“ KO ZAGLEDA
, PRAVI: „TOČ, TOČ!“ IN ČE
PRILETI , VPIJE: „MUJA, MUJA!“
KAKO SE MU SMEJE!

NA TRGATVI

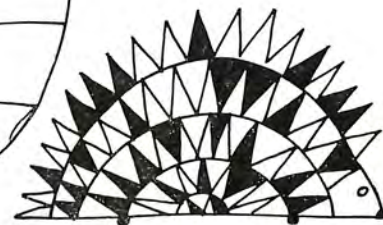
IVO TRGA GROZDJE, PETER IN MAJA PA STA SE SKRILA. LE KJE STA?

REBUS

1234

123

123456

(LISTJE PADA)

MLADI VRTNAR

Andrej se je vrnil s počitnic na deželi. Bil je pri teti in bratranču na majhni kmetiji z majhno hišo, a z velikim vrtom, katerega je z veliko ljubeznijo gojil trinajstletni bratranec Franček. Vrt mu je pomenil vse, ni se zanimal za igre ne za igrače, tudi prijateljev ni imel.

Andrej ga je občudoval, ko ga je gledal pri vrtnem delu in videl, kako lepo uspeva vsa povrtnina, sočivje in rože. Vedno se je moral nečemu čuditi, kar ni v mestu nikoli videl. Franček ga je imel rad, še posebno zato, ker je kazal toliko zanimanja za njegov vrt. In rad je odgovarjal na Andrejeva nešteta vprašanja.

— Ali te to delo preveč ne utru- di? — ga je neki dan vprašal Andrej.

— To delo res ni težko, niti me posebno ne utru- di — mu je pojasnil Franček, — tudi ni treba biti čarovnik, da dosežeš lepo cvetje in dobro zelenjavo. Izbrati je pač treba dobro seme in sejati ali saditi o pravem času v pognojeno zemljo. Zato potrebuješ pravilno orodje: lopato, motiko, grablje, sadilni klin, malo samokolnico in škropilnico. Važno je imeti delavno obleko. Ne kot sosedova Lenka, ki gre zalivat vrt v beli cbleki in v čevljih z visoko peto. Jaz pa oblečem staro obleko, v kateri mi je udobno in se brez skrbi gibljem.

— Vidim, — je odgovoril Andrej in se nasmehnil, — da so ti hlače preširoke in predolge ter so spodaj zavihane, tudi pas ti seže do pod ramen.

— Priznam, da sem smešen v teh starih bratovih hlačah, a se v njih

brezskrbno počutim, lahko poklek- nem na vlažno zemljo ali stopim v koprive ali bodičast grm, ne da bi si opraskal nog. Imam tudi rokavice in z izkupičkom od prodaje sočivja sem si kupil širok slamnik.

— Povej mi, zakaj začneš z delom tako zgodaj zjutraj, saj tu na deželi ti ni treba gledati na uro, kot mora- mo mi v mestu?

— Tudi tu pri nas moramo imeti gotov urnik. Zaliti je treba zgodaj, da se rastlina napije in voda odkaplja ter se posuši, preden začne pripekati sonce. Grede je treba opletati, odstraniti plevel in mrčes. Tega ni malo: so črvi, gosenice, ličinke, mravlje, hrošči, uši i.t.d. Tudi ptički naredo škodo, zanje ne rabim razkuževalnih sredstev, pač pa napeljem vrv in nanjo pritrdim kositrne lističe, ki se v vetru med seboj dotikajo in zvone, kar ptičke prestraši, da odlete.

— Torej tudi rastline imajo so- vražnike, — je rekel Andrej. — Ti pa res mnogo veš in znaš. Ali ne bi tudi mene naučil vrtnariti. Rad bi de- lal s teboj.

Franček je bil izredno vesel te An- drejeve ponudbe. — Seveda mi

lahko pomagaš pri čiščenju, zaliva- nju, pripravljanju zelenjave za trg in še kaj. — Tudi teta je bila te odloči- tve vesel. Andrej se je z navduše- njem lotil dela. Rekel je: — Takoj bom pisal mami, naj mi pošlje stare, zakrpane hlače in čevlje. — Tako je bil tudi on čez nekaj dni primerno oblečen za vrtno delo.

Dečkoma so dnevi hitro minevali in bližal se je konec počitnic. Na dan Andrejevega odhoda je šel Franček

zgodaj zjutraj na vrt z veliko torbo. Vanjo je naložil, kar je najboljšega pridelal: solato, fižol, paradižnike, papriko, zelje, korenje, sploh, kar se mu je zdelo, da bo razveselilo teto v mestu. Nato je bratranca spremil na avtobus.

Obema je bilo težko ob slovesu in obljubila sta si, da bosta prihodnje počitnice zopet vrtnarila skupaj. Še zadnji pozdrav z roko in avtobus je odpeljal.

Meta Rainer

Ilustr.: Marjanca Jemec-Božič

VEVERICA

Veverica
se rano zbudi,
v hosto po hrano
se ji mudi!
Njen stari košek
ima pa tri luknje,

oreh in lešnik
lahko ven smukne.
Preden odide,
ga mora zašiti,
škoda bilo bi
kaj izgubiti!

Košek od vseh
strani ogleduje,
zraven na tihem
tako premišljuje:

»Zdajle, jeseni,
v naši je hosti
hrane poceni
več ko zadosti.
Če ne potrudim
se pravočasno,
jutri lahko da
že bo prekasno:
moji najbližji
znanci in znanke
bodo pustili
same ostanke! —
Joj, saj še koška
nisem zašila!
Svojo ozimnico
bom zamudila!«
Nekdo potrka,
v izbo pogleda —
Véverko — sosed
z bukve, seveda:
»Pridite k meni,
lepa gospa,
jaz imam vsega
dosti za dva!«

Dušan Kalc

Slovesnost v Trebčah

Živel je некоč junak, ki je ljubil človeštvo, otroke, naravo, naš Kras, naše gore ter morje. To je bilo v letih, ko je bilo prepovedano ljubiti vse te stvari, ko je mračni fašizem teptal naše ljudstvo in naš narod. A ljubezen našega junaka je bila prevelika, da bi klonila nasilju in se upognila volji zatiralcev. Segala je tako globoko, da so jo skušali pokončati s svinčenkami. Toda to jim ni uspelo. Lik junaka je ostal živ in trdno zakoreninjen v zavesti naših ljudi, čeprav so njegovo mlado življenje 15. decembra 1941 ugasnili fašistični streli na openskem strelišču.

Ta junak je bil Pinko Tomažič. Vedno je bil pripravljen pomagati svojemu bližnjemu. Nekeč je celo podaril novo suknjo revnemu sošolcu, sam pa je bil vso zimo brez suknje. In ljudi je učil, kako je treba izboljšati razmere, da ne bo v svetu krivic in gorja.

Njegovo ime, njegove misli in njegova dela so bila vzor tisočim borcem partizanom, ki so se borili za osvoboditev izpod fašističnega jarma in za boljše življenje.

Zato se ga spominjamo tudi danes na razne načine. V Trebčah so se ga 24. septembra spomnili na najboljši slovesen način. Slovensko osnovno šolo v tej kraški vasici bodo namreč odslej imenovali z njegovim

imenom. Na vrtu šole pa so postavili spomenik z njegovim doprskim kipom. Trebčanski šolarji se bodo tako na svoji vsakodnevni poti v šolo ozirali v Tomažičev kip in se spomnili na junaka, o katerem govori ves narod. In okrasili ga bodo z vedno novim svežim cvetjem.

Slovesnosti poimenovanja šole v Trebčah se je udeležilo veliko ljudi. Spomenik je odkrila sama Tomažičeva mama. Zbor je zapel in otroci in odrasli so recitirali razne pesmi. Bili so to zelo ganljivi trenutki, pa tudi zelo pomembni, kajti s tem se je trebenska šola in z njo vsa vas obvezala, da bo skrbno čuvala in prenašala iz roda v rod vrednote, za katere je žrtvoval svoje življenje narodni heroj Pinko Tomažič.

Lojze Abram

Razstava »Ex librisov« v Ljubljani

Društvo »Ex Libris Slovenia« v Ljubljani, edino tovrstno v Jugoslaviji, je v sodelovanju z Osnovno šolo Komenda — Moste

v Ljubljani, sredi poletja priredilo zelo zanimivo prvo jugoslovansko razstavo otroških »Ex librisov«.

Natečaj za izdelavo »Ex librisov« so v minulem šolskem letu razpisale mladinska revija Pionir v Ljubljani in še druge jugoslovanske revije za otroke. Odzvali so se šolarji iz 62 šol Slovenije, Hrvatske, Bosne in Hercegovine, Črne Gore, Srbije, Vojvodine in tudi s Tržaškega in Goriškega, ter poslali nad 1300 malih grafik na temo »Ex libris«. Od teh je posebna komisija izbrala 370 najlepših »Ex librisov« in jih v Ljubljani razstavila. Razstavo so odprli 25. maja v prostorih Osnovne šole Komenda — Moste, in s svojimi izdelki so bili prisotni tudi naši šolarji iz nižje srednje šole »I. Cankar« pri Sv. Jakobu, nižje srednje šole »S. Gregor čič« v Dolini in nižje srednje šole »I. Trinško« v Gorici.

Ob odprtju razstave je bila tudi prireditelj! Pripravili so jo ljubljanski šolarji in se predstavili s kulturnim sporedom posvečenim knjigi kot vrednoti, »brez katere bi bil narod brez spomina«. Glavni namen celotne

ALEKSANDER ROJC
Srednja šola »I. Cankar« - Trst

prireditve in razstave otroških »Ex librisov« ni bil samo pospeševanje prizadevanj okrog drobne grafike, ampak tudi istočasno zanimanje za knjigo.

Franci Lakovič

Ilustr.: Božo Kos

PAPIGA

Naša drobcena papiga
v ptičjo malo šolo hodi,
tam sedi in z glavo miga,
češ jaz nisem kdorsibodi.

Važno po razredu gleda,
s perjem svojim se postavlja,
če je vprašana, seveda
le vprašanja spet ponavlja.

Kakšni bodo rezultati
tega čudnega učenja,
bomo skušali dognati
že do prvega zvonjenja.

Lojze Abram

IZ TRSTA DO BOHINJA

Mislím, da ga ni med vami, ki ne bi vedel, da je konec avgusta bila ob Bohinjskem jezeru velika slavnost ob dvestoletnici prvega vzpona na naš najvišji vrh: Triglav. Mogoče so med vami mnogi, ki so se slavnosti v Ribčevem Lazu ob Bohinjskem jezeru udeležili. Nekateri vaši sošolci pa so dvestoletnico prvega vzpona na Triglav počastili na poseben način in sicer tako, da so se v celoti, ali vsaj delno, na enem, ali več odsekih, udeležili planinskega pohoda iz Trsta do Bohinja, ki sta ga skupno priredila Slovensko planinsko društvo v Trstu in Smučarski klub »Devin«.

Udeleženci pohoda so se teden dni pred svečanostjo v Bohinju zbrali v Glinščici, odkoder so pogumno prepešali pot do Bohinja. Prvi dan so mimo Bazovice, Repna in Šempolaja po kraških gmajnah prišli do Mavhinj, od tam pa so nadaljevali pot do Gorice mimo Doberdoba in Sovodenj. Tretji dan jih je pot vodila mimo Krmina do Stare Gore, odkoder so četrty dan šli po vaseh Beneške Slovenije in prišli do Matjurja. Skupaj s starejšimi planinci so mladi in najmlajši peti dan pohoda prekoračili mejo na Livku in se potem spustili v Soško dolino, odkoder jih je pot vodila na Krn in končno na širno Komno, kjer so se prav prijetno počutili v koči pod Bogatinom.

Nekateri so sicer mučili žulji, saj so prve tri dni hodili po razbeljenem asfaltu, a končni cilj je bil dosežen. Pogumni mladi planinci so tako na svojstven način prosla-

vili eno najvažnejših obletnic vseh Slovencev. Po dvodnevem počitku v koči pod Bogatinom in po opravljenih krajših planinskih turah v okolici, je skupina tržaških planincev 27. avgusta veselo prepevajoč, vsa razigrana prikorakala v Ribčev Laz na osrednjo svečanost dvestoletnice prvega vzpona na Triglav in na odkritje spomenika štirim srčnim možem, ki so pred dvesto leti pogumno stopili na vrh očaka Triglava in dali tako pobudo, da se je planinstvo med Slovenci začelo naglo razvijati.

Proslava je bila veličanstva in vsi udeleženci so bili navdušeni. Podvig tržaških planincev je bil izrednega pomena, saj so v sedmih dneh prehodili okrog 250 kilometrov v iskrenem planinskem prijateljstvu med mlajšimi in starejšimi. Za vse je bil ta planinski pohod iz Trsta do Bohinja nepozabno doživetje.

Udeleženci planinskega pohoda na Grmadi

Lojze Abram

KNJIGI PRIMERNI ZA ZVEDAVE GLAVE

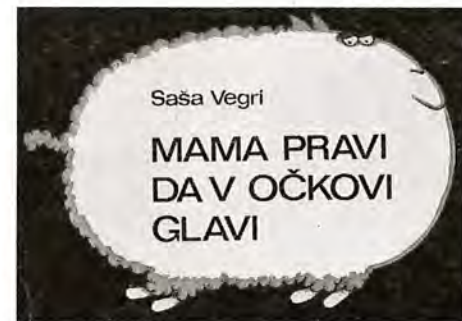
Šolsko leto se je že pričelo in knjigimate sedaj cele kupe, saj se morate iz njih učiti in jih v šoli vestno prebirati.

Ne bom vam svetoval, kakšne knjige morate kupovati za šolo, temveč take, ki jih lahko doma prebirate v prostem času. Res je sicer, da sedaj ni nobene primerne priložnosti za darila in da so žepi prazni zaradi šolskih nakupov. Vseeno, skok v Tržaško knjigarno vam ne bo škodil in tam si lahko ogledate pester izbor lepih mladinskih knjig, ki jih v prostih uricah lahko vzmete v roko.

Za najmlajše je najbolj primerna slikanica »BRUNDO SE IGRA«, ki obsega le 14 strani samih ilustracij priznanega ilustratorja Marjana Mančka, ki je za svoje stvaritve pred kratkom prejel Levstikovo nagrado. Zgodba je zelo kratka, a privlačna. Mali medvedek Brundo se igra z balončkom in z drugimi živalimi, pri čemer se pripeti nezgoda in balonček počí. Kaj se je potem zgodilo, boste izvedeli iz knjige, ki jo je v zbirki »Pedenjped« izdala založba Mladinska knjiga v Ljubljani.

Za starejše šolarje, ki radi prebirajo vsele pesmice in se zabavajo ob branju razigranih verzov, je primerna zbirka otroških pesmi Saše Vegri »MAMA PRAVI, DA V OČKOVI GLAVI«, ki je izšla v »Cicibanovi« knjižnici založbe Mladinska knjiga v Ljubljani. Zbirka, ki jo je z izrednim čutom za humor ilustriral Marjan Manček, obsega 52 strani nenavadnih pesmi, ki niso za vsako glavo, temveč za take radovedne in zvedave glave, kot jih imajo le mladi bralci. V take glave se pesmi vselijo z veseljem in v njih živijo za oči. Zato tisti, ki imajo take reči v glavi, vidijo toliko nenavadnih stvari, o katerih se drugim domišljavam glavam še sanja ne.

V Tržaško knjigarno torej, in naglo! Saj mora biti knjiga za vas dragocena, ki ne služi samo za pouk, ampak tudi za sabavo.

PESEM O UPELDEPUPU

(Plesoči osliček)

Glasba: Aleksander Vodopivec

Veselo

U-pel-de-pu-pu sedel na ku-pu;
o-ho-ho-ho, zdaj ve-se-li smo vsi!
U-pel-de-flo-pi se-del na klo-pi; o-ho-ho-
ho, zdaj ve-se-li smo vsi! Knibel-de-
-knodo, ki res pal je v vo-do, Knibel-de-kni-ci,
ki res ždel je v žli-ci, p p b p b p l-pel-de-
-kna-vje pa-lec se-sal je, o-ho-ho-ho,

zdaj ve-se-li smo vsi! l-pel-de-
-kna-če res je polnil hla-če, l-pel-de-kna-če
res je polnil hla-če, i-hi-hi-hi, i-hi-hi-
-hi, - zdaj veseli smo vsi!

Stalno slovensko gledališče v Trstu je uprizorilo mladinsko igro Erike Vos »Plesoči osliček«. V igri je več pesmic, ki jih je uglasbil Aleksander Vodopivec. Kot prvo objavlja Galeb »Pesem o Upeldepupu«, da jo boste veselo prepevali.

Neža Maurer

Ilustr.: Magda Tavčar

Naš sosed

Naš sosed pa seka
vse dni in noči,
maha za tri.

Ko drevja mu zmanjka,
preseka na dvoje
še voz in pa oje.

Naš sosed pa žaga
vse dni in noči,
vleče za tri.

Ko hlodov mu zmanjka,
prežaga na pol
še mizo in stol.

Naš sosed pa hobla
vse dni in noči,
potiska za tri.

Ko desek mu zmanjka,
ne more drugače —
prehobla še hlače.

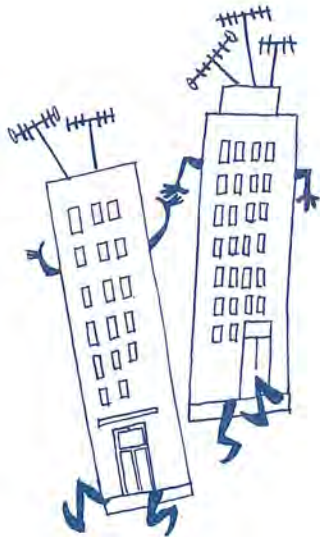

Vojan Tihomir Arhar
Ilustr.: Marjanca Jemec-Božič

ČE

Če bi stolpnice skakale,
bi se hiše jim smejale
avtobusi, avti mali,
v strahu bi se razbežali.

Silna bi nastala zmeda,
vik in krik in kup nereda,
nemogoče, noro stanje,
k sreči so vse to le — sanje!

PIKI

Kmalu bo eno leto, odkar imamo doma psa najdenčka. Jaz sem ga posvojila, ker se je ves sestradan potepal okrog tetine hiše v Plaveh. Teta Marija ga je odganjala z metlo, ker se je bala, da bi ostal pri hiši in bi tako morala imeti dva psa. Toda on ni in ni hotel proč. Vem, da je čakal prav name.

Ko sem ga zagledala, se mi je zelo zasmilil in zato sem prosila očka, da bi ga peljali domov. Pri nas bi bilo zanj dovolj hrane.

Mami sprva ni bil všeč, tudi očku ne. Meni pa se je zdel zelo lep in prijazen psiček, le malo presuh je bil.

Na poti domov je dvakrat bruhal. Ker pa smo bili v avtomobilu sami, ni tega nihče videl razen nas.

Dala sem mu ime Piki, saj nisem vedela, kakšno ime so mu dali prejšnji brezsrčni gospodarji. Dva meseca ni nikoli pomahal z repom in ker je bil videti bolan, ga je

mama peljala k veterinarju. Ko ga je pregledal, je ugotovil, da je zelo podhranjen in da nima glist. Dobil je mnogo injekcij za moč.

V naši vasi ga ni nihče maral. Fantje pa so celo vanj metali kamenje. Nekatere ženske so ga naganjale in mu branile, da bi se jim približal. Malo se je res potepal po vasi, toda nič čudnega, ko pa je prej še nikoli ni videl. Tudi ime »hijena« so mu dali. Nihče pa ni opazil, kako lepo zna teči. Kot ponosen srnjaček se z vsemi štirimi nogami hkrati odžene od tal. Verjetno je v njem tudi malo krvi lovskega psa, saj je iz grmovja izbežal že več srnic in fazanov. Kadar se nenadoma ustavi in voha po zraku, takrat je prav gotovo v bližini kakšna žival. Sedaj, ko se je malo zredil, je postal všeč tudi drugim.

Jaz sem zelo vesela, ker imam Pikija. Zelo me ima rad, saj me pospremi v šolo, v trgovino in kamorkoli grem, veselo teče ob meni. V avtomobilu pa se nikoli ne počuti dobro. Zato ob nedeljah, ko se odpeljemo na izlet, raje ostane doma.

Ana Lokatos

2. r. OŠ »P. Tomažič« - TREBČE

IZLET NA ŠTAJERSKO

Nekega dne smo se odpravili na izlet v Slovenijo, in sicer na Štajersko. Po daljšem čakanju na mejnem prehodu pri Kozini smo prispeli v Senožeče. Od tam naprej smo se vozili po avtocesti do Vrhnike. Peljali smo se skozi Ljubljano in Celje in še pred temo prispeli v Maribor, kjer smo poveče-

rali. Med vožnjo po novi cesti se nam je ves čas nudil čudovit razgled na pokrajino: na hribe porasle z gozdovi, na travnike in polja ter vasi, ki sem jih prej poznala le z zemljevida.

Ko se je znočilo, smo prispeli v Radence, kraj, ki je znan zaradi zdravilišča in izvira mineralne vode »Radenska«. Prespali smo v Hotelu Radin, ki je obenem zdravilišče.

Zjutraj smo pot nadaljevali proti Prekmurju. Za nekaj časa smo se ustavili ob reki Muri, ki teče tik ob avstrijski meji. Tudi v Avstriji smo bili. Ob času kosila smo se vrnili v Maribor.

Popoldan smo se odpeljali proti Radizelju, Framu, skozi Slovensko Bistrico in Poljčane ter se ustavili v Rogaški Slatini, kjer je vrelec mineralne vode Donat. V Podčetrtku, ki je blizu Rogaške Slatine, smo si ogledali Atomske toplice in bazen s termalno vodo.

Domov smo se vračali spet skozi Celje in Ljubljano. Ustavili smo se na Vrhniki, kjer je rojstna hiša in spomenik Ivana Cankarja.

Ker sem videla mnogo novih krajev, je bil ta izlet na Štajersko zame zares lepo doživetje.

Tanja Stefani

5. r. OŠ »I. Trinko« - RICMANJE

PETELINČEK

Kiki-riki, koko-de,
že budi nas petelinček!
Zgodaj zjutraj nas zbudi.
Da ne zamudimo šole —
hitro torbo na rame,
kiki-riki, koko-de!

MAMICI V SPOMIN

V spomin ti dam to rožo,
rdečo rožo, lepo rožo.
Mamica, ali si vesela?
Vesela sem, zelo vesela!
To darilce jaz ti podarim
za tvoj rojstni dan!
Vem, mamica, zelo imaš me rada,
zato rožo to ti dam v spomin.
Bila je mamica vesela,
še bolj sem bila vesela jaz,
prav srčno sem jo objela.

Katja Colja

3. r. OŠ »A. Gradnik« - REPENTABOR

NEPOZABNO SREČANJE

9. maja letos smo se udeležili 2. prijateljskega srečanja z učenci italijanskih šol iz Kopra, Izole, Pirana in Sečovelj. Poleg nas, učencev četrtega razreda šole »Fran Venturini«, so bili še učenci četrtega razreda iz Boršta, Peska in Korošcev ter italijanskih šol iz Boljunca, Domja in Milj. Bilo nas je okoli sto učencev.

11. maja smo v šoli poslušali po radiu koprsko oddajo o našem prijateljskem srečanju. Nekateri izmed nas so po radiu povedali svoje misli in doživetja.

Vsem učencem bo ostalo to srečanje v najlepšem spominu, saj smo v teku dneva videli in doživeli toliko lepega! Naslednje dni smo v šoli pisali spise in pesmice, se o tem pogovarjali in dogodke ilustrirali, kar se nam je zdelo najlepše.

Učenke in učenci

4. r. OŠ »F. Venturini« - BOLJUNEC

V MIRAMARU

V veseli družbi smo se pripeljali v Miramarski park.

Tu mogočni grad stoji.

Vsi srečni smo se razkropili po stezicah vsepovsod — prav zares:

do topov, do labodov,
lepih jezerc in tropskih dreves.

Pod bambusi, smrekami

in mogočnimi drevesi,

ki dolga leta že kljubujejo

razmeram vetra in dežja,

igrali smo brezskrbno se

ob šumečem petju našega morja.

In ko je čas

poklical nas proseče,

pozdravili smo morje žuboreče,

prelepi park, labode

in ribice rdeče.

Na morju pa odzdravljali

so nam delfini,

a z nami šli so

lepi le spomini.

Denis Salvi

4. r. OŠ »F. Venturini« - BOLJUNEC

MIRAMAR

Sončece rumeno

nas je spremljalo

po velikem parku.

Pozdravljale so nas

lepe gredice in stezice,

kjer smo se igrali,

kjer smo se skrivali,

kjer smo se spoznali

in se veselili.

Mogočni Miramarski grad stoji

obdan od morja in zelenja.

Pod njim se v skale lomijo

razburkani valovi.

In mi

smo srečni gledali

to morje, to obalo

in bele hišice ob njej.

Obala pa je gledala

sto srečnih otrok

na zemlji tej!

Tamara Grdina

4. r. OŠ »F. Venturini« - BOLJUNEC

Pazdravljeni, dragi šolarji! Spet se srečujemo ob začetku novega šolskega leta. Galeb je ponovno med vami, da razvedri svoje zveste naročnike in znance in da se prikupi tistim najmlajšim, ki so letos, prvič v življenju, prestopili šolski prag.

Letošnje leto je za Galeb jubilejno, kajti s to prvo številko začenja svoj srebrni jubilej, se pravi petindvajset let rednega izhajanja. Koliko otrok je že razveselil, jih zabaval, vzgajal in jim krepil narodno zavest. Ob začetkih šolskih let je izhajal vedno bolj bogat, bolj zanimiv in pester, zato se vam prav ob 25. jubileju ni hotel izneveriti in vam prihranil več lepih prese- nečenj.

Najprej naj povem, da bo Galeb ob letošnji petindvajsetletnici izhajal vsakokrat v drugačni obleki in redno na 32 straneh. Poleg tega bo prinašal kar dve barvni prilogi: že tradicionalno slikovno, ki vam služi v šoli za pouk, in lepo zbirko pesmi Miroslava Košute »Abecerime«, ki jo je v barvah ilustriral Klavdij Palčič. To praktično pome- ni še dvanajst strani več, vključno platnice.

PO DOLINI GLINŠČICE

Bil sem za vodiča po dolini naše Glinščice. Ravnatelj, učiteljicam in sovrstnikom pokazal vire vse sem: od L'patn'ika in Kotla do Struge in K'ntrjege, od Plavn'ika do Sup'ta naštel sem vsa imena brez zadrege. Pokazal sem, kje kopam se poleti; kje rake rad lovim,

Imel bo tudi nekaj novih rubrik, med temi rubriko »za spretne roke« na predzadnji strani platnic. Najbolj bodo s tem zadovoljni najmlajši, ki bodo lahko figure barvali, strigli in se z njimi zabavali. Upam, da vas nisem razočaral in da boste z Galebom ime- li res korist in zabavo.

Ah, da ne pozabim! Čakajo vas tudi lepe in bogate nagrade: od kolesa in fotoapara- ta, do elektronskega računalnika, peres, knjig in podobno. Kot je že tradicija, bo veliko nagradno žrebanje za zveste naročni- ke že decembra. In še lepa in praktična na- grada za vse tiste, ki bodo takoj plačali na- ročnino. Vendar vam še ne povem, kakšna je ta nagrada. Rečem lahko samo to, da je res lepa in da jo boste vsi veselili. Vaša dolžnost je samo v tem, da čimprej plačate naročnino, s čimer ste si že zagotovili na- grado in dopisnico za nagradno žrebanje.

Žal moram ob tolikih veselih preseneče- njih sporočiti najbolj neljubo. Visoki tiskar- ski stroški, zlasti za barvni prilogi, so glavni vzrok, da sta se cena in naročnina Galeba povišali. Posamezna številka Galeba stane odslej 700 lir, naročnina pa 4000 lir. Ugod- nost naročnine je v tem, da dobijo vestni naročniki dve številki Galeba zastonj. Pre- pričan sem, da boste te ukrepe sprejeli z razumevanjem.

Pa še to. Dopise sprejemam kot vsako leto na isti naslov. Prav tako rešitve ugank. Pri pisanju dopisov pa priporočam, naj bodo izvirni in duhoviti, da se ne bodo ponavljale ene in iste teme.

UREDNIK

kje za prijatelji po vodi se podim. V Glinščico poleti rad zahajam, od koder ves prevzet in sreče poln domov prihajam. Ponosen sem nad lepo to dolino in ljubosumno čuval njeno bom milino.

Niko Sancin
4. r. OŠ »F. Venturini« - BOLJUNEC

NA PEČAH

Na skali cerkvice stoji in k njej smo radi prihiteli vsi.

Tam gori Mati z Jezusom kraljuje, dolino čudovito pod seboj varuje. Do nje je strma pot bila in vsi smo se precej spotili, a radovednost nas je gnala tja, od koder smo prelep razgled odkrili. Ni žal nam truda in potu na tem prekrasnem kraju. Bili kot romarji smo tu, saj smo v cvetočem maju!

Izidor Sancin
4. r. OŠ »F. Venturini« - BOLJUNEC

RIŽARNA

Tiho smo stopali na prostor, kjer se dvigajo

sivi zidovi Rižarne. Tu videli smo strašne kraje, kjer so tudi naši ljudje prelili svojo kri. Toda to ne bo nikdar pozabljeno, ne zdaj, in ne prihodnje dni. V čast padlim pesem smo zapeli, njim, ki za bodočnost boljše so trpeli. »Rasti, rasti, rožmarin...« Otožno, a odločno odmevala je naša pesem in šopek rdečih nageljnov v spomin postavili pred spomenik smo resen.

Fabricij Korošec
4. r. OŠ »F. Venturini« - BOLJUNEC

MAGIČNI LIK

1	2	3	4	✖	6
2				T	
3				A	
4				L	
✖	5	T	A	L	O
6				N	✖

Vodoravno in navpično: 1 nasprotno od star, 2. orodje, 3. naprava stroj, 4. dar, 6. sončni zahod.

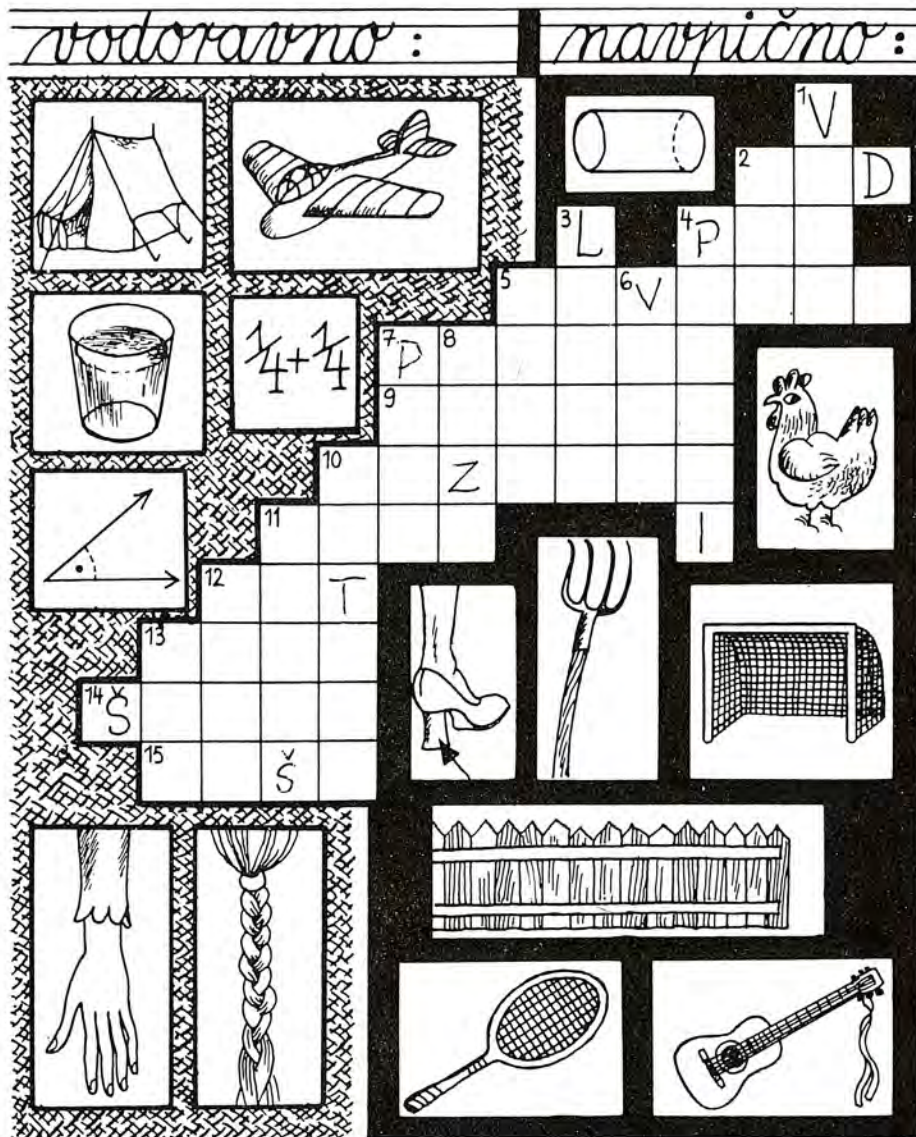
ZLOGOVNICA

		II.	III.						
1									
2									
3									
4									
5									
6									
7									

A - AP - BO - DA - E - KOJ - MAN - NA - NJE - NO - PI - REC - RI - RJA - RU - STA - TA - TA - VE.

Iz zgornjih zlogov sestavi sedem besed naslednjega pomena: 1. udav, kača velikan- ka, 2. gradbeni material, 3. nemudoma, 4. star človek, 5. plesna figura, popoln obrat drsalca, 6. propadanje železa zaradi oksidacije, 7. pomaranči podoben sadež.

V drugi in tretji navpični vrsti dobiš ime- ni dveh letovišč ob severni obali Jadrana.

Večina besed je prikazanih likovno, za ostale pa je opis naslednji:

Vodoravno: 2. strupena kača, ki je zelo razširjena pri nas, 5. ukaz, komanda, 7. kreganje, 15. domača jed.

Navpično: 4. slovenska pisateljica otroških zgodb (Ela), 8. domače žensko ime, 12. višinska točka na zemljevidu, 13. termin, časovno obdobje.

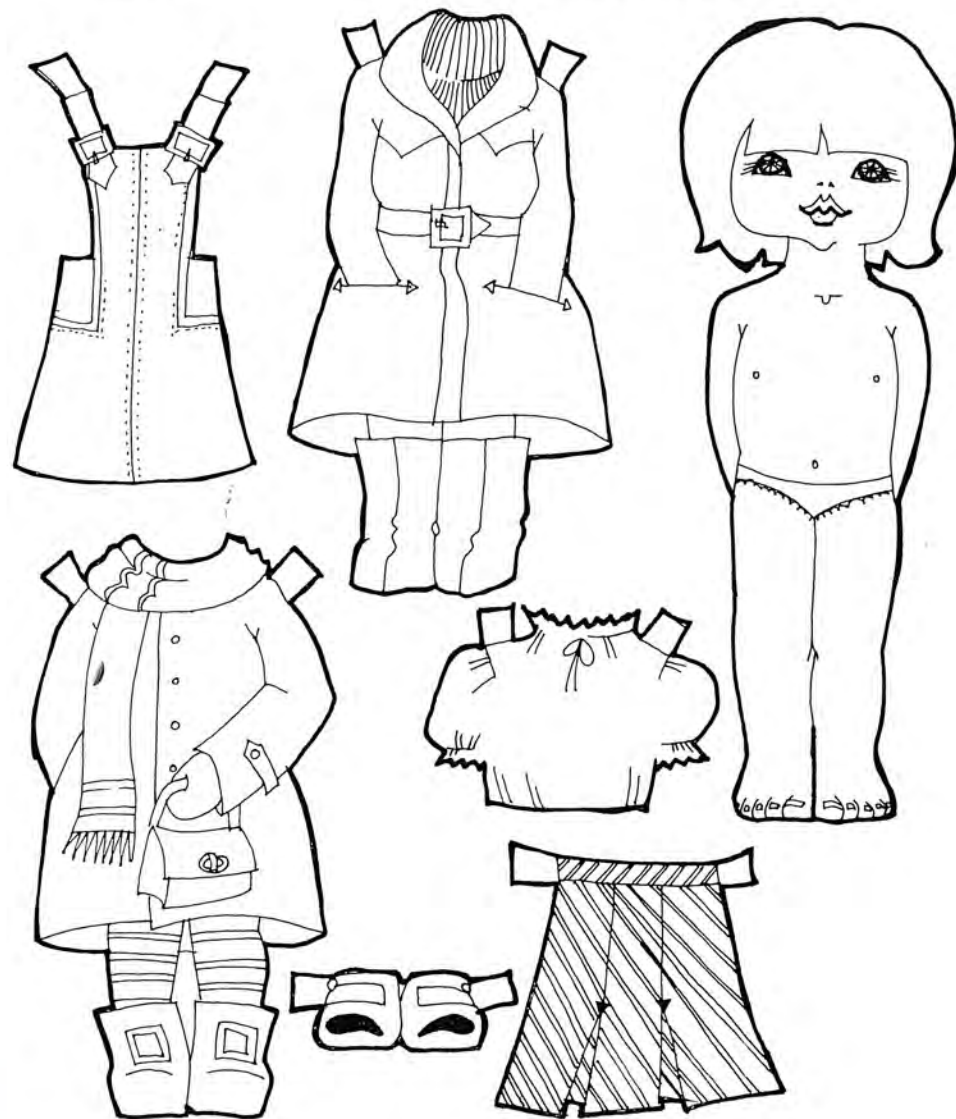

Vera Poljšak

Ilustr.: Magda Tavčar

ALENKA

POBARVAJ ALENKINA OBLAČILA, NATO JIH OSTRIŽI. OBLECI ALENKO, DA BO VESELA IN DA SE NE BO PREHLADILA.

**Rešitve ugank pošljite čimprej na uredništvo Galeba: Lojze Abram, Ulica
G. Amendola 12 - 34134 Trst**

CENA 700 LIR - LETNA NAROČNICA 4000 LIR